

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 15-4-98

Αριθ. Πρωτ. 5

Π ρ ο ς

Τον κ. Διευθυντή της Αγροτικής Φυλακής
Τίρυνθας - ΤΙΡΥΝΘΑ Αργολίδας

Επί των τιθεμένων με το υπ' αριθμ. 169/15.1.98
έγγραφο σας ερωτημάτων και των συναφών προς αυτά
ζητημάτων ερμηνείας και εφαρμογής του άρθρ. 105 ΠΚ, που
τίθενται με το προγενέστερο υπ' αριθμ. 3889/15.9.97
έγγραφο σας, η γνώμη μας είναι η εξής:

Α' Ερώτημα: Αν ο καταδικασθείς (και εκτίων την ποινή του)
τρεις σε ισόβια κάθειρξη μπορεί να απολυθεί κατά τις
διατάξεις του άρθρ. 105 Π.Κ. εφόσον α) εξέτισε πραγματικά
δεκαέξι έτη και β) πραγματοποίησε 1460 ημέρες εργασίας,
οι οποίες αντιστοιχούν σε 4 έτη, κατά τον ευεργετικό
υπολογισμό του άρθρ. 25 του ν. 2058/52, ή πρέπει να
παραμείνει υποχρεωτικώς στο σωφρονιστικό κατάστημα επί
εικοσαετία.

Κατά το άρθρ. 105 § 1γ Π.Κ., όπως ήδη ισχύει, μετά την
αντικατάστασή του κατ' αρχή από το άρθρ. 1 § 5α του ν.
2207/94 και έπειτα από το άρθρ. 1 § 5 α του ν. 2408/96,
όσοι καταδικασθούν σε ποινή στερητική της ελευθερίας
μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανακλήσεως εφόσον
έχουν εκτίσει: α) προκειμένου για φυλάκιση τα δύο πέμπτα

της ποινής τους, β) προκειμένου για πρόσκαιρη κάθειρξη τα τρία πέμπτα της ποινής τους και γ) προκειμένου για ισόβια κάθειρξη τα είκοσι έτη. Κατά τη διάταξη της παραγρ. 6 εδ. α και β του ιδίου άρθρ. 105 Π.Κ., που προστέθηκε με το άρθρ. 1 § 1γ του ν. 2408/96, "για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης, ως ποινή που εκτίθεται θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά κατά το ν. 2058/52. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον κατάδικο η υπό όρο απόλυση, αν δεν έχει παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο της ποινής που του επιβλήθηκε και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης τα δεκαέξι έτη." Από τις διατάξεις αυτές (των εδαφ. α και β της παραγρ. 6 του άρθρ. 105 ΠΚ) σαφώς προκύπτει ότι ο βασικός πλέον κανόνας που διέπει την υπό όρο απόλυση είναι ότι ως ποινή που εκτίθεται θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά κατά τις διατάξεις του ν. 2058/

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 105 Π.Κ. η απόλυση ειδικά

για τις περιπτώσεις εκτίσεως ποινών πρόσκαιρης ή ισόβιας κάθειρξης, (για τη ποινή της φυλάκισης ισχύει ο άνω

ποινών φυλάκισης ή πρόσκαιρης κάθειρξης και ορίζεται ότι "το χρονικό διάστημα του 1/3 (εκ προδήλου παραδρομής αναφέρεται στο κείμενο των 2/5) ή σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης των δεκαέξι ετών, προσαυξάνεται κατά τα 2/5 των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση όμως ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι έτη". Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με την άνω παρατεθείσα διάταξη του εδαφ. β της ίδιας παραγρ. 6 του άρθρ. 105 σαφώς κατά τη γνώμη μας προκύπτουν τα εξής: Α) αν ο κατάδικος εκτίει ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης και συντρέχουν σωρευτικά και άλλες ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης τότε για να απολυθεί υπό όρο πρέπει να εκτίσει πραγματικά (υποχρεωτικά) το 1/3 της ποινής αυτής και τα 2/5 του αθροίσματος των λοιπών ποινών κάθειρξης που συντρέχουν. Αν το σύνολο των ποινών αυτών, σκοπούμενο ως ενιαία πλέον ποινή, υπερβαίνει τα είκοσι έτη, πρέπει να παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα υποχρεωτικά επί είκοσι έτη, δηλαδή για τα έτη αυτά δεν χωρεί, κατά τις άνω σαφείς διατάξεις, ευεργετικός υπολογισμός. Για το απομένον όμως υπόλοιπο ποινής θα εφαρμοσθεί η διάταξη της παραγρ. 3 του άρθρ. 105 ΠΚ, όπως αντικατ. με το άρθρ. 1 § 5γ του ν. 2207/94, κατά την οποία "στην περίπτωση που συντρέχουν σωρευτικά περισσότερες ποινές, ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί υπό όρο, αν έχει εκτίσει το αθροισμα των τμημάτων των ποινών, που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Σε κάθε περίπτωση ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι πέντε έτη και όταν το παραπάνω άθροισμα υπερβαίνει το όριο αυτό". Η παράγραφος αυτή αφορά σε έκτιση με ευεργετικό υπολογισμό, σε αντίθεση με το εδαφ. δ της παραγρ. 6 του ιδίου άρθρ. 105 ΠΚ, κατά το οποίο ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι έτη, το οποίο, συνδυαζόμενο με τα προ αυτού αμέσως διαλαμβανόμενα στα εδάφια β και γ της ίδιας παραγρ. 6, σαφώς αναφέρεται σε έκτιση χωρίς ευεργετικό υπολογισμό. Έτσι, με βάση αυτά, ο κατάδικος θα εκτίσει και το πέραν της εικοσαετίας τμήμα της ποινής του, για την έκτιση όμως του οποίου μπορεί να γίνει ευεργετικός υπολογισμός (ημερών εργασίας κ.λ.π.), Β) αν συντρέχουν σωρευτικά δύο ή τρεις ποινές ισόβιας κάθειρξης πρέπει για καθεμιά από αυτές να παραμείνει, σύμφωνα με τα άνω λεχθέντα, υποχρεωτικά (πραγματικά), επί δεκαεξι έτη στο σωφρονιστικό κατάστημα (άρθρ. 105 § 6 εδ. β ΠΚ). Για να απολυθεί υπό όρο ο κατάδικος αυτός πρέπει, κατά την άνω διάταξη της παραγρ. 3 του άρθρ. 105 ΠΚ, να έχει εκτίσει το άθροισμα των ποινών αυτών όχι όμως περισσότερο από είκοσι πέντε έτη. Δηλαδή στη περίπτωση αυτή πρέπει να εκτίσει είκοσι πέντε τουλάχιστο έτη. Από αυτά όμως πρέπει, σύμφωνα με την άνω διάταξη του εδαφ. δ της παραγρ. 6 του ιδίου άρθρ. 105 Π.Κ., να εκτίσει υποχρεωτικά (χωρίς ευεργετικό υπολογισμό) τα είκοσι έτη, ενώ για τα υπόλοιπα πέντε μπορεί να γίνει, όπως και παραπάνω ειπώθηκε, ευεργετικός υπολογισμός και Γ) αν συντρέχουν σωρευτικά ποινές φυλάκισης μπορεί ως προς

αυτές να γίνει, σύμφωνα με το γενικό κανόνα του εδαφ. α της παραγρ. 6 του άρθρ. 105 Π.Κ., ευεργετικός υπολογισμός, χωρίς κανένα όριο υποχρεωτικής έκτισης. Συνεπώς, στο άνω υπό στοιχ. Α ερώτημα, η προσήκουσα, κατά τη γνώμη μας, απάντηση είναι ότι ο καταδικασθείς τρις σε ισόβια κάθειρξη πρέπει να παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα υποχρεωτικώς (πραγματικώς) επί εικοσαετία, χωρίς την πάροδο της οποίας δεν μπορεί να απολυθεί υπό όρο.

Β' Ερώτημα: Αν, ο καταδικασθείς και εκτίων ποινή ισόβιας κάθειρξης ταυτόχρονα δε και άλλες ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης που του έχουν επιβληθεί, μπορεί να απολυθεί κατά τους όρους του άρθρ. 105 Π.Κ. εφόσον α) εξέτισε πραγματικά δεκαέξι έτη και β) εξέτισε τα 2/5 των σωρευτικώς συντρεχουσών ποινών "καθ' οιονδήποτε τρόπο", δηλαδή με διπλό υπολογισμό, με ημερες εργασίας κ.λ.π. Ερωτάται έτσι αν χωρεί ευεργετικός υπολογισμός για την έκτιση των 2/5 των σωρευτικώς συντρεχουσών ποινών.

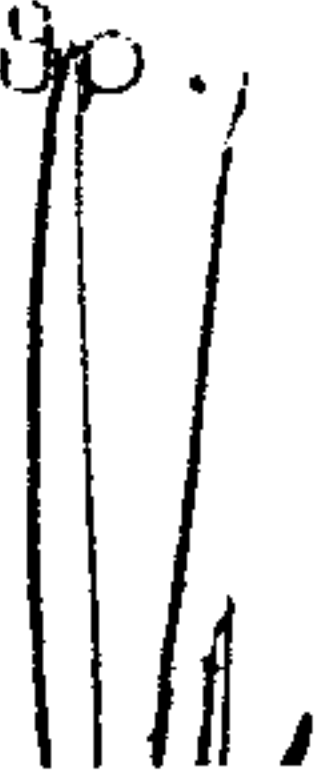
Η απάντηση στο ερώτημα αυτό απορρέει εύκολα από τα όσα εξετάθησαν στο πρώτο ερώτημα. Δηλαδή κατά τις άνω παρατεθείσες διατάξεις ο καταδικασθείς θα παραμείνει υποχρεωτικά (πραγματικά) στο σωφρονιστικό κατάστημα α) επί δεκαέξι έτη και β) για χρονικό διάστημα ίσο με το 2/5 του αθροίσματος των σωρευτικώς συντρεχουσών ποινών κάθειρξης. Δεδομένης δε και της άνω διατάξεως του άρθρ. 1 § 1γ του άρθρ. 105 Π.Κ., όπως ήδη ισχύει, κατά την οποία οι καταδικασθέντες σε πρόσκαιρη κάθειρξη μπορούν

3α

να απολυθούν υπό όρο αφού εκτίσουν τα $3/5$ της ποινής των, και της διατάξεως της άνω παραγρ. 3 εδ. α του ιδίου άρθρ. 105 ΠΚ, όπως ήδη και αυτή ισχύει, η οποία αφορά, όπως ειπώθηκε, σε ευεργετικό υπολογισμό, και κατά την οποία όταν συντρέχουν σωρευτικά περισσότερες ποινές ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί υπό όρο αν έχει εκτίσει το άθροισμα των ποινών που προβλέπεται στην άνω παράγραφο 1γ, ο καταδικασθείς, στην υπό εξέταση περίπτωση, θα εκτίσει μεν πράγματι (υποχρεωτικά) τα $2/5$ των συντρεχουσών ποινών κάθειρξης, για το τυχόν απομένον όμως προς έκτιση υπόλοιπο και μέχρι συμπλήρωσεως του ορίου των $3/5$ μπορεί να γίνει ευεργετικός υπολογισμός, θα εκτιθεί δηλαδή το υπόλοιπο αυτό με ευεργετικό υπολογισμό. Να σημειωθεί ακόμη ότι ως προς το άθροισμα της διαμορφούμενης στην υπό εξέταση περίπτωση ποινής, δηλαδή της δεκαεξαετούς κάθειρξης συν το όριο των σωρευτικώς συντρεχουσών ποινών, εφαρμόζεται η διάταξη του εδαφ. β της άνω παραγρ. 3 του άρθρ. 105 Π.Κ., κατά την οποία ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει 25 έτη .

Γ' Ερώτημα: Αν, ο καταδικασθείς σε ποινή πολυετούς πρόσκαιρης κάθειρξης και είναι υπερήλικας (άνω των 70 ετών), μπορεί να απολυθεί κατά τους όρους του άρθρου 105 ΠΚ εφόσον έχει εκτίσει "καθ' οιονδήποτε τρόπο", δηλαδή με διπλό υπολογισμό, με ημέρες εργασίας κ.λ.π. τα $2/5$ της επιβληθείσας σε αυτόν ποινής ή πρέπει να παραμείνει οπωσδήποτε στο σωφρονιστικό κατάστημα επί χρονικό διάστημα ίσο με το $1/3$ της ποινής του.

Κατά την παραγρ. 1γ του άρθρ. 105 Π.Κ., ως ήδη

ισχύει, όσοι καταδικαστηκαν σε πρόσκαιρη κάθειρξη μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης εφόσον έχουν εκτίσει τα τρία πέμπτα της ποινής τους. Κατά την παραγρ. 2 του ιδίου άρθρου το χρονικό διάστημα των τριών τούτων πέμπτων περιορίζεται στα δύο πέμπτα αν ο κατάδικος έχει υπερβεί το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του. Ακόμη ορίζεται στην παράγραφο αυτή ότι μετά την συμπλήρωση του εξηκοστού εβδομού έτους της ηλικίας του καταδικου, κάθε ημέρα παραμονής του στο σωφρονιστικό κατάστημα υπολογίζεται ως δύο ημέρες εκτιώμενης ποινής, αν δε ο κατάδικος εργάζεται κάθε ημέρα απασχολήσεως υπολογίζεται ως επιπλέον μισή ημέρα εκτιώμενης ποινής. Αν για τους καταδίκους αυτούς προκύπτει από άλλες διατάξεις ευνοϊκότερος υπολογισμός, εφαρμόζονται εκείνες. Επαναλαμβάνω την άνω παρατεθείσα διάταξη της παραγρ. 6 εδ. 2 του ιδίου άρθρ. 105 Π.Κ. κατά την οποία "προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον κατάδικο η υπό όρο απόλυση, αν δεν έχει παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο της ποινής που του επιβλήθηκε". Ενόψει αυτών, και των όσων για το πρώτο ερώτημα εξετάθησαν, είναι σαφές ότι ο άνω των 70 ετών (υπερηλικας) κατάδικος, που εκτίει ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης, για να απολυθεί υπό όρο, πρέπει να παραμείνει υποχρεωτικώς (πραγματικώς) στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το 1/3 της ποινής που του επιβλήθηκε. Δηλαδή για το χρονικό αυτό διάστημα δεν

4a

χωρεί ευεργετικός υπολογισμός ούτε κατά το ν. 2058/52, ούτε κατά την άνω παραγρ. 2 εδαφ. ~~τελευταίο~~ του άρθρ. 105 Π.Κ., δηλαδή διπλός υπολογισμός ημερών κ.λ.π. Ο ευεργετικός αυτός υπολογισμός ανακύπτει μόνο για το μετα την έκτιση του 1/3 της ποινής απομένον χρονικό διάστημα, μέχρι συμπλήρωσεως των 2/5 αυτής, οπότε μπορεί, αν συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου, να απολυθεί.

Ο Αντεισαγγελέτης του Αρείου Πάγου

Κωνσταντίνος Κουτελιδάκης

Π.Π.